

MANIFEST 2014 | Una fiscalitat injusta ens empobreix

En un context en què la desigualtat s'estén, s'intensifica i es cronifica, volem posar el focus en les causes i aportar solucions. La gestió antisocial de la crisi global que vivim agreuja la situació i **és urgent posar fre a les polítiques que polaritzen la societat i incrementen el patiment** de les persones. Calen canvis radicals en dos fronts: l'obtenció dels recursos públics i la manera de gastar-los (o invertir-los) a través dels serveis públics i el sistema de protecció social. **Necessitem una fiscalitat justa al servei d'unes polítiques redistributives** que garanteixin els drets humans i tinguin com a principi rector l'equitat i la justícia social.

EL PUNT DE PARTIDA | Primer cal decidir quin Estat del Benestar volem i, a partir d'aquí, crear un sistema tributari que ens permeti sostenir-lo. Mai a la inversa. Per garantir un Estat del Benestar sòlid, solvent i d'accés universal **cal un sistema fiscal just, progressiu, proporcional i redistributiu** que asseguri tant la justícia fiscal com la impossibilitat d'escapar a l'aplicació del sistema tributari per mitjà del frau fiscal.

CICLE ESGOTAT | Des dels anys vuitanta la política econòmica internacional ha estat dominada per la **desregulació dels mercats financers, la desinversió en polítiques socials, l'erosió dels drets laborals i una fiscalitat regressiva**. La combinació d'aquests factors ha degradat els mecanismes de cohesió i equitat, i es troba rere la creixent desigualtat que fa eclosió amb el **col·lapse del sistema el 2008 i la subsegüent crisi econòmica i financera**.

EL VALOR SOCIAL DELS IMPOSTOS | L'instrument principal de què es dota l'Estat per complir la seva funció redistributiva és la despesa pública i, dins d'aquesta, especialment la inversió social. A Catalunya, **les transferències socials redueixen a menys de la meitat la taxa de risc a la pobresa**, que passa del 44,8% al 20,05% de la població. La principal raó de ser dels impostos és sostenir l'Estat del Benestar: **educació, salut, habitatge, serveis socials i prestacions econòmiques**. A l'Estat espanyol i a Catalunya, la relació entre el volum total de despesa pública i el PIB és històricament inferior a la mitjana de la UE-27 i **estem a la cua en inversió social**.

LEGALITAT I DRETS HUMANS | La disponibilitat de recursos públics per finançar les institucions i els serveis bàsics són **condició necessària per a garantir els drets humans**. Segons Nacions Unides, «els baixos nivells d'ingressos fiscals nacionals podrien ser un obstacle important per al compliment de l'obligació de l'Estat de **garantir el desenvolupament progressiu dels drets econòmics, socials i culturals**». Tant la Constitució Espanyola (art. 9.2) com l'Estatut de Catalunya (art. 4 i 15) estableixen que els poders públics són els responsables de remoure tots els obstacles per tal que **la llibertat i la igualtat de tots i totes siguin reals i efectives**.

DESIGUALTATS SAGNANTS | La funció redistributiva dels impostos pren una especial rellevància en el context actual, on **quasi la meitat de la riquesa està en mans de l'1% de la població mundial**. En el marc europeu, Espanya és l'Estat on més ha crescut la desigualtat des de l'inici de la crisi. No hi ha cap altre país de l'OCDE on l'impacte hagi estat tan desequilibrat: **els ingressos mitjans del 10% més pobre han retrocedit un 42,4%**, mentre que els dels més rics ho han fet un 5,6%.

REBALLADES I DESINVERSIÓ SOCIAL | La sacralització de la reducció del dèficit públic com a objectiu prioritari i una suposada impossibilitat d'incrementar els ingressos han fet que, en general, la gestió de la crisi se centrés en **polítiques de retallades que han fet retrocedir greument la inversió social**. A Catalunya, fins a nivells de fa una dècada; el pressupost de Benestar Social, per exemple, s'ha reduït un 16% els darrers quatre anys i **els serveis socials pateixen una degradació que posa en perill l'atenció a les persones** en àmbits tan fonamentals com la infància o les famílies sense recursos. **El pes del sector públic es redueix també mitjançant la privatització** de certs serveis, afavorint els

interessos lucratius. Les polítiques de **cooperació al desenvolupament, pau i drets humans** estan pràcticament desmantellades: **la retallada acumulada és del 67%**.

ELS EFECTES DE L'AUSTERITAT | Les nefastes conseqüències de les polítiques d'austeritat són evidents, no només per a aquells que les pateixen directament, sinó per a tota societat: **empobriment progressiu, increment de les desigualtats, estancament econòmic, pèrdua de drets socials i laborals...** L'acusat creixement de la pobresa infantil significa que la igualtat d'oportunitats queda greument compromesa i que **el cercle de la pobresa no es trenca**, de manera que no només es vulneren els seus drets i es condiona el seu present, sinó que **s'hipoteca també el seu futur i, per extensió, el de tots nosaltres**. Les retallades en educació tenen un efecte directe en la mobilitat social: avui un 69% dels espanyols veu difícil que els seus fills millorin l'estatus social i **la probabilitat que una persona pobra ho continuï sent és del 30%**; només un 10% aconsegueix pujar en l'escala social.

REFORMA FISCAL | L'Estat espanyol té alguns dels tipus nominals més alts de la Unió Europea, però **una de les recaptacions reals més baixes**: un 37,8% del PIB, enfront un 46,8% de mitjana. Les grans empreses paguen de mitjana un 3,5% sobre el seu resultat comptable (en lloc d'un 30%) i les PIMES, un 17% (en comptes d'un 25%). Amb el sistema tributari actual, **el pes de la recaptació recau sobre les persones físiques i, en especial, sobre els treballadors**. Les rendes del treball tributen fins a un 52% i les del capital fins a un màxim del 27%. La recaptació de l'impost sobre el patrimoni ha caigut un 72% i el de successions i donacions, un 80%. La reforma del sistema tributari és imprescindible i urgent, però **la que el Govern espanyol està tramitant va en sentit contrari** al que necessitem: beneficiarà les rendes més altes i reduirà la recaptació en 6.000 milions d'euros.

FRAU, ELUSIÓ I EVASIÓ: HISENDA NO SOM TOTS | Mentre el gruix de la població s'empobreix i els recursos públics minven, els beneficis de les grans empreses i les fortunes particulars creixen en paradisos fiscals o adopten formes jurídiques que les eximeixin de les seves obligacions fiscals. Actualment **el 72% de la recaptació correspon al que paguen les persones físiques** i només el 13% procedeix de l'impost sobre societats; d'aquest percentatge, el 76% l'aporten les PIMES i només el 24% les grans empreses. **El 94% de les empreses de l'IBEX 35 tenen societats participades a paradisos fiscals**. L'evasió i el frau fiscal a Espanya ronden els 60.000 milions d'euros anuals. Es calcula que **el 72% dels impostos no pagats correspon a grans fortunes i empreses** i el 28% restant, a PIMES, autònoms i particulars. En lloc de redistribuir la riquesa, es produeixen dinàmiques que **transfereixen recursos públics a mans privades**. Els rescats bancaris amb diners de tots i totes i la privatització de certs serveis públics en són dos exemples.

EN RESUM, la gestió de la crisi ha agreujat les desigualtats i ha reduït les oportunitats dels més febles. En buscar l'equilibri pressupostari a través de la disminució de la despesa en lloc de l'increment dels ingressos, **els Governos estatal i català han supeditat els drets i el benestar de la població als interessos dels mercats i del capital**. Han centrat les polítiques públiques en les variables econòmiques en lloc de fer-ho en les persones, incomplint així la seva responsabilitat com a garants d'una vida digna per a tota la població i demostrant manca de compromís amb la lluita per l'equitat i nul·la visió de futur, ja que **el cost de no invertir en polítiques socials és molt superior a mitjà i llarg termini**. El que necessitem és una fiscalitat justa, amb un sistema tributari i una despesa pública que **redistribueixin la riquesa i combatin les desigualtats**, tot invertint en els serveis públics, la protecció social i la promoció de l'ocupació digna amb la finalitat última de **lluitar contra la pobresa i l'exclusió, i garantir la justícia i la cohesió socials** dels nostres barris, pobles i ciutats.

Barcelona, 17 d'Octubre | Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa

Pobresa Zero agrupa més de 4.200 organitzacions de l'àmbit de l'acció social i de la cooperació a Catalunya.

+info: <http://pobresazero.wordpress.com/> [/PobresaZeroCat](https://www.facebook.com/PobresaZeroCat)

ANNEX | PROPOSTES

Sota uns principis de **transparència i participació social**, proposem algunes mesures generals, a nivell internacional, estatal i català —veure-les totes al document marc de la campanya Pobresa Zero 2014— per augmentar la capacitat recaptatòria:

→ PER A UNA FISCALITAT JUSTA

- Visibilitzar l'esforç real de contribució dels treballadors i les treballadores en el conjunt de la recaptació
- Simplificar el sistema tributari per millorar-ne l'eficiència i crear oficines de suport al ciutadà, amb personal format, per evitar errors o males interpretacions

[LOC] - Adaptar les taxes municipals al nivell de renda dels usuaris, de manera que es tingui en compte la renda familiar i el número de persones que componen la unitat familiar.

[CAT] - Desenvolupar una hisenda pròpia garantint els principis de proporcionalitat i responsabilitat en la redistribució de la riquesa

- Reformar l'impost sobre successions i donacions per recuperar el volum de recaptació de l'any 2008 (897 milions d'euros; el 2014 està previst recaptar 241 milions)

[ES] - Equiparar la tributació de les rendes del capital a les del treball

- Reformar l'Impost de Societats de manera que es redueixin el ventall de deduccions i exempcions de què gaudeixen sobretot les grans empreses
- Revisar la conformació i requisits de les SICAV i traspasar-ne el control a l'Agència Tributària en lloc de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, que no té capacitat per inspeccionar el frau
- Reformar l'Impost sobre el Patrimoni i recuperar l'impost sobre les grans fortunes
- Ampliar el disseny de l'Impost sobre les Transaccions Financeres i garantir la destinació social dels fons que generi
- Establir criteris socials i de progressivitat en els impostos indirectes: reimplantar un IVA del 33% per articles de luxe i aplicar tipus reduïts i superreduïts a les activitats culturals i els productes de primera necessitat, respectivament

→ PER LLUITAR CONTRA EL FRAU FISCAL

[CAT] - Establir una fórmula de control per part del Parlament dels resultats de les actuacions de control de frau realitzades per l'Administració Tributària de Catalunya

[ES] - Incrementar els recursos humans i materials destinats a la lluita contra el frau; a Espanya comptem amb un funcionari d'Hisenda per cada 1.928 habitants, molt lluny de xifres com les del Regne Unit (un per cada 862), França (860) o Alemanya (729), països amb la meitat de frau fiscal que Espanya

- Establir fórmules de coordinació i col·laboració efectiva entre l'Agència Tributària i les Administracions Tributàries de les Comunitats Autònomes
- Prohibir a la banca espanyola tenir filials o sucursals en paradisos fiscals, amb penalitzacions greus
- No reconèixer personalitat jurídica per intervenir en el tràfic mercantil a les societats constituïdes a paradisos fiscals
- Facilitar l'accés a la llista de paradisos fiscals de l'Estat espanyol i garantir una major transparència de les modificacions que es donen després de la signatura de convenis de doble imposició o acords d'intercanvi d'informació
- Potenciar la investigació per descobrir subjectes que no tributen

[INT] - Recolzar la reforma del sistema fiscal internacional dins el procés llençat per l'OCDE sota el mandat del G20, conegut com BEPS (Erosió de les Bases Imposables i Trasllat de Beneficis)

- Crear una llista europea de paradisos fiscals que identifiqui les jurisdiccions que no cooperen i establir un règim sancionador únic i efectiu
- Posar fi a les "empreses pantalla" mitjançant registres públics de beneficiaris reals i últims de les empreses
- Millorar la transparència sobre la informació financera de les grans empreses obligant-les a facilitar la llista de totes les filials i els països en els quals operen

ANNEX | PLATAFORMA POBRESA ZERO

→ ENTITATS PROMOTORES

- Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
- Col·legi de Pedagogs de Catalunya
- Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme (83 entitats)
- Lafede.cat – Organitzacions per a la Justícia Global (116 entitats)
- Taula d'Entitats del Tercer Sector Social (32 federacions que agrupen més de 4.000 entitats)

→ ENTITATS PARTICIPANTS

- Banc de Recursos
- CCD Universitat Politècnica de Catalunya
- CCOO Catalunya
- Cristianisme i Justícia
- ECAS-Entitats Catalanes d'Acció Social
- Educació sense Fronteres
- Federació Catalana del Voluntariat Social
- Fundació Codespa
- Justícia i Pau
- Oxfam Intermón
- Plataforma per una fiscalitat justa, ambiental i solidària
- Sonrisas de Bombay
- UGT de Catalunya

→ ENTITATS ADHERIDES